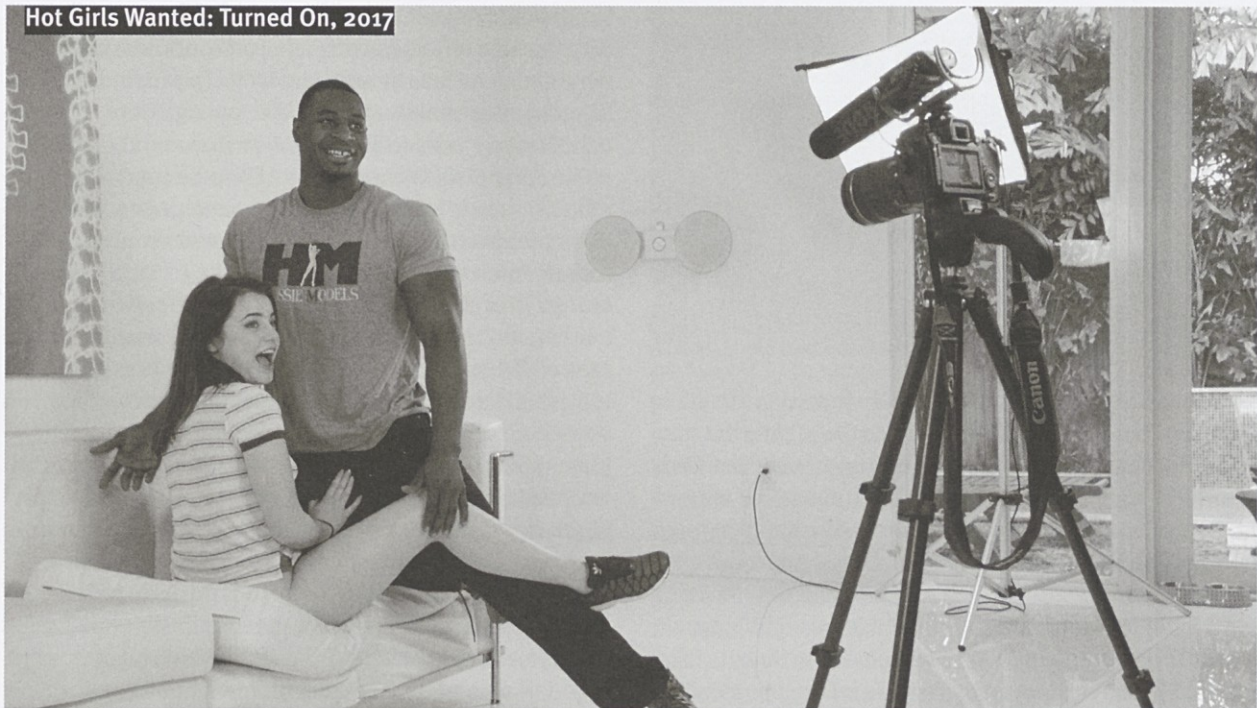

Hot Girls Wanted: Turned On, 2017

Nace Zavrl

Seks ali služba?

Severnoameriška porno industrija je, če za začetek navržemo nekaj statistike, z dvanajstimi milijardami dolarjev letnih prihodkov in sedemdesetimi milijoni rednih vsakotredenskih uporabnikov ena osrednjih panog globalne zabave; skoraj tretjina celotnega medmrežnega prometa je povezana s pornografijo, spletni *hard-core* video portali pa na mesečni ravni prejmejo več klikov kot Netflix, Amazon in Twitter skupaj. Če je pornografska filmska produkcija že v časih erotičnih kinematografov ter kasneje videotek predstavljala zajeten delež svetovne zaloge gibljivih podob, pa so se trdoerotični videi v sodobnem omreženem svetu razpasli do popolnoma nezaslišanih ravni. Proizvodnja pornografije je danes velik posel z velikimi prihodki in velikim občinstvom.

Sočasno z drastičnim porastom v proizvodnji in potrošnji trdoerotičnih vsebin se je ob prihodu interneta in digitalizacije temu primerno razcvetela tudi dokumentaristika o skritih zakulisjih (povečini ameriške) porno industrije. V dobrih dveh desetletjih smo v polju dokumentarnega filma in televizije pričali pravemu izbruhu celovečercer, ki so v ospredje na tak in drugačen način postavili ustvarjanje (največkrat kalifornijske) porno kinematografije, od, na primer, ekscentričnih zvezdnikov v BBC seriji *Britanica*

Louisa Theroux – z epizodama **Porn** (1998) in **Twilight of the Porn Stars** (2012) se je Theroux v znamenito sanfernandsko »Porno dolino« odpravil kar dvakrat – pa do večkrat upokojenih erotičnih starlet v filmu Brycey Wagonerja, **After Porn Ends** (2012). Od konca devetdesetih pa do danes se je v ameriškem in evropskem filmskem prostoru pojavilo še vsaj šestdeset dolgometražnih dokumentarcev, posvečenih izključno delovanju sodobne porno industrije (če vzamemo v zakup še vsa filmska dela, ki se ubadajo ne le s produkcijo erotičnih podob, marveč tudi z nekaterimi preostalimi oblikami spolnega dela – striptiz, masaža, erotična spremstva, prostitucija – se spisek več kot potroji).

Toda dokumentarni film in televizija imata s pornografijo že od nekdaj velik problem. Četudi nazornih prikazov globalne porno produkcije v dokumentarizmu ne primanjkuje, bi iz gore razpoložljivih naslovov težko izluščili kaj več kot le peščico takšnih, ki so se zares posvetili večplastnosti ter kompleksnosti spolnega dela. V skoraj petdesetletni zgodovini porno dokumentaristike – ki se je zmagovito pričela neke na začetku sedemdesetih z izidom kompilacije **A History of the Blue Movie** (1970) Alexa de Renzyja – še vedno krvavo primanjkuje premišljenih in poglobljenih analiz, ki bi notranje mehanizme svetovnega trdoerotičnega posla postavile pod drobnogled brez zatekanja k moralizmu in površinskim statističnim obsodbam.

Več kot polovica polnoletnih Američanov in Američank tedensko konzumira spletno pornografijo, skoraj devetdeset odstotkov uporabnikov interneta pa je bilo med brskanjem

After Porn Ends, 2012

že izpostavljenih trdi erotiki – hote ali nehote. To sta le dve izmed neštetihih veličastnih statistik, s katerimi nam v svojih štiriinosemdesetih minutah postreže **Hot Girls Wanted** (2015), odmevni Netflixov dokumentarec režiserk Jill Bauer in Ronne Gradus ter producentke Rashide Jones (sicer slavnejše po igralskih nastopih v serijah *Parks and Recreation* in ameriški različici *The Office*). Avtorice za svoje izhodišče uporabijo, po besedah uradnega sinopsisa, »'amatersko' porno industrijo ter ženske, ki jih le-ta izkorišča«. Sprva se zdi tovrsten zastrašujoč opis popolnoma iskren in natančen: *Hot Girls Wanted* se v veliki večini res osredotoča na izkoriščevalske, ponekod fizično nasilne pripetljaje skupinice nadobudnih osemnajst-do-dvajsetletnic na začetku pornografskih karier. Res se ob gledanju sprva zdi, da je pet osrednjih mladostnic brez vednosti vpleteno v brezizhodno verigo izkoriščanja in zlorabe ter da si je skorajda nemogoče predstavljati grozovitejšo ali mračnejšo karierno pot, kot je seks v navzočnosti kamere – tak je vsaj vtis, ki nam ga na vsak način želi posredovati *Hot Girls Wanted*.

A se po pozornejši obravnavi takšna interpretacija spektakularno poruši. Ustvarjalke so imele pri snovanju celovečernega filma očitno jasno vizijo, kako naj bi izgledal končni izdelek na gledalčevem zaslonu ter kakšno sporočilo naj bi film v slabi uri in pol skušal posredovati. Problem pa je v tem, da se realne razmere polamaterske porno industrije na jugu Floride le deloma skladajo z začetno premiso o grozotah spolnega dela. S pomočjo bombastičnih, iz konteksta vrženih števil in selektivnega prikaza le najbolj negativnih plati pornografije nam pričarajo podobo porno industrije kot brutalnega eksploatacijskega pekla, ki nenasitno srka vase nedolžne bele najstnice. Vendar se v film nemalokrat prikadejo znaki, ki kažejo prav na nasprotno – kar nam želi sporočiti in kar nam v resnici prikaže, sta dve popolnoma različni stvari. Čeprav ga film nenehno prikazuje v slabi luči, Riley, triindvajsetletni zastopnik obetajočih porno igralk, za svoje začetniške modele skrbi sorazmerno dobro: priskrbi jim udobno opremljeno stanovanje na obrobju mesta, vsem igralkam uredi zdravstveno zavarovanje,

skrbi za primerne delovne pogoje ter dobro počutje doma in na prizorišču ter zaposlenim takoj po končanem snemanju nemudoma nakaže denarna izplačila (porno industrija je še vedno ena redkih ekonomskih panog, kjer so ženske uslužbenke v povprečju plačane znatno več kot moški).

Film *Hot Girls Wanted* se je očitno že pred začetkom odločil za svoje končno sporočilo: pornografija je brezobziren mehanizem za zapeljevanje nevednih podeželskih Američank v večni cikel nasilja, nadlegovanja in izkoriščanja. Brez dvoma s tovrstnim zaključkom pretiravamo, a te in podobne konservativne obsodbe so simptomatične za večji del sodobnega dokumentarizma o ameriški porno industriji (ter splošneje tudi o industriji spolnega dela). Nič od naštetega seveda ne pomeni, da industrija trdoerotične kinematografije ni brez svojih resničnih problemov, ki so vse prej kot zanemarljivi. Vendar ali ni v tem primeru prvi korak do odprave izkoriščevalskih delovnih razmer prav priznavanje seksualnega dela za to, kar pravzaprav je: *delo*, služba kot katerikoli druga. Četudi se je pol stoletja po rojstvu seksualne revolucije poraba filmske pornografije res normalizirala in se razširila do še nikoli videnih razsežnosti, je v sodobnem dokumentarnem filmu vse do danes ostal globoko zakoreninjen moralistični, protipornografski impulz. Zato ni nikakršno presenečenje, da so spolni delavci – bodisi pornografi bodisi kaj drugega – Netflixov *Hot Girls Wanted* ostro napadli z vseh strani.

Prav zaradi katastrofalnega strokovnega sprejema je morda še toliko bolj presenetljivo, da se je dobri dve leti po izidu prvotnega celovečerca ameriška distribucijska (ter dandanes še produkcijska) platforma odločila za izdajo še obsežnejšega nadaljevanja, tokrat v obliki šestepizodne – vse skupaj šest ur trajajoče – miniserije pod imenom **Hot Girls Wanted: Turned On** (Netflix, 2017). Jill Bauer, Ronna Gradus in Rashida Jones se vračajo, tokrat vse tri v vlogi producentk, vračajo pa se tudi nekatere izmed glavnih osebnosti originalne filmske izvedbe (porno posredniku Rileyju Reynoldsu je tokrat namenjena skorajda celotna epizoda). In sprva Netflixovi kratki miniseriji v primerjavi s celovečernim predhodnikom res kaže dobro: če so ustvarjalke svoj pogled pred dvema letoma izostrile skorajda izključno na temne plati amaterske pornografije (nasilje, nadlegovanje, narkomanstvo), so v televizijski seriji odprle bistveno večji prostor tudi za sorazmerno pozitivne reprezentacije spolnega dela in proizvodnje erotičnih podob.

Uvodna epizoda z naslovom »Women on Top« se osredotoča na nekdanjo Playboyevo fotografkinjo Suze Randall ter njeno hčerko Holly, dve izmed mnogih ženskih producentk, ki na zahodni obali ZDA ustvarjajo plačljive mehko- in trdoerotične vsebine, namenjene predvsem (a ne samo) ženskemu spletnemu občinstvu. »Danes nihče več ne daje denarja za ogled pornografije,« pravi Holly Randall,

skoraj identično izjavo pa nekaj minut kasneje slišimo od Erike Lust, barcelonske pionirke feministične pornografije, ki se s svojimi kratkimi videi – dostopnimi za nekaj evrov mesečne naročnine na režiserkinem internetnem portalu – po lastnih besedah upira tradicionalnim upodobitvam pasivnih, negibnih, objektiviziranih žensk v *mainstream* heteroseksualni pornografiji. Izdelki Erike Lust so intimni, senzualni in vizualno na trenutke eksperimentalni, hkrati pa stremijo k občutno višjim produkcijskim standardom kot velik delež komercialne erotike. *Turned On* na tem mestu postane eleganten dokaz, da porno dokumentarci niso primerni zgolj za razkazovanje losangeleške seks industrije, marveč se lahko morda celo bolje znajdejo na terenu art erotike ter perifernih, manj konvencionalnih, žensko vodenih in žensko usmerjenih pornografij.

Po razmeroma obetavnem začetku se serija kmalu preusmeri v nejasne vode. Korektni prvi epizodi sledi še obravnava solo performerke ter rasnega profiliranja, nato pa se s četrto epizodo pojavi resen problem. Kljub temu da je serija naslednica enega najvplivnejših dokumentarcev o porno industriji zadnjih let, *Turned On* od tretje epizode dalje v resnici sploh ne govori več o pornografiji. Namesto na notranje dinamike profesionalne spolne industrije se ustvarjalke tokrat usmerijo na »presečišče med seksom, tehnologijo in intimnimi razmerji«. *Turned On* se v le treh izmed šestih epizod v resnici ukvarja s problematikami pornografije. Polovico svojega časa raje kot spolni industriji nameni njenim bolj in manj posrednim digitalnim odvodom: v drugem delu pozornost pristane na mobilnih zmenkih v obliki aplikacije Tinder; v naslednjem smo priča ljubezni na daljavo med kalifornijsko spletno striptizeto in njenim avstralskim oboževalcem; v zadnjem pa v ospredje stopi Periscope, aplikacija za živo oddajanje videa s pametnih telefonov. Vse tri epizode se posvetijo primerom izoliranih posameznikov, od rednega tinteraša Jamesa Rhina do ruske Američanke Marie Lonine, obtožene živega prenašanja prijateljičinega posilstva prek video aplikacije Periscope. In v vseh treh epizodah je povezava s pornografsko industrijo temeljito zabrisana, ali pa sploh nikoli ni obstajala

(še najmočnejšo vez s spolnim delom ohranja Alice Frost, Američanka, ki svoje gole nastope pred računalniško kamero v živo prenaša prek temu namenjenega spletnega portala, pa še tu se sprva dokumentarna pripoved do konca epizode prelevi v nekakšno melodramatično romanco).

Kako razumeti to nelagodno zmes treh pornografskih in treh ne-ravno-pornografskih epizod? V seriji *Turned On* trda erotika očitno zlahka sobiva z ljubeznijo, porno industrija pa z intimnimi, osebnimi, zasebnimi razmerji. Proizvodnja pornografskih vsebin postane primerljiva in zamenljiva z navezovanjem medosebnih stikov in afektivnih razmerij, pa naj gre tu za razmerja seksa in ljubezni (Tinder) ali pa posilstva (Periscope). S tovrstno potezo, ki porno posel postavlja ob bok zgodbam o ljubezni, spolnemu delu ponovno ni priznan status, ki mu ga dokumentarni film zavrača že desetletja: *Hot Girls Wanted*, tako celovečerec kot šesturna serija, nam vsak na svoj način sporočata, da produkcija pornografije še vedno ni in ne more biti *delo*. Če pa že je delo, in tu je poanta serije, pa je pornografija obenem tudi nekaj več (je ljubezen, je navezanost, je čustveno razmerje). *Turned On* ne dovoljuje, da bi seks pred kamero postal zgolj služba – v njem mora biti nekaj posebnega, nekaj presežnega. A morda bi dokumentarni filmi spolno industrijo pravzaprav še najbolj natančno prikazali, če bi ji ta posebni status za začetek *odvzeli*, in za razliko od neštetihih dosedanjih poskusov do nje pristopili skrajno materialistično. »To je samo moja služba,« pravi ena izmed porno igralk v Netflixovi seriji – in ali ne bi bilo čudovito, če bi na pornografijo enkrat za spremembo tako pogledal tudi film? **E**

Hot Girls Wanted: Turned On, 2017

